

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia

w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne

Na podstawie art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz.U. z 2001 r. Nr 81, poz. 889)¹⁾ zarządza się, co następuje:

**Rozdział 1
Przepisy ogólne**

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki bezpieczeństwa osób uprawiających turystykę górską, rekreację ruchową i sportową w górach oraz obowiązki osób prawnych i fizycznych prowadzących w górach działalność w zakresie kultury fizycznej lub korzystających z terenów, obiektów i urządzeń w górach;
- 2) warunki bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się, uprawiających sporty i rekreację na wodach oraz obowiązki osób prawnych i fizycznych prowadzących nad wodą działalność w zakresie kultury fizycznej lub korzystających z obszarów wodnych, obiektów i urządzeń nad wodami.

§ 2. 1. Do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego upoważnione są w szczególności Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (GOPR) i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (TOPR).

2. Do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa wodnego upoważnione jest w szczególności Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (WOPR).

3. Podmioty, wymienione w ust. 2, współpracują, a w miarę potrzeby mogą korzystać z pomocy, w szczególności:

- 1) podmiotów uczestniczących w zintegrowanych systemach ratowniczych na warunkach określonych w odrębnych przepisach;
- 2) organów jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) administracji lasów państwowych oraz parków narodowych i krajobrazowych;
- 4) urzędów morskich oraz urzędów żeglugi śródlądowej;
- 5) osób prawnych i fizycznych prowadzących działalność w zakresie kultury fizycznej i turystyki.

§ 3. 1. Za odpowiednie wyznaczenie i oznakowanie górskich szlaków turystycznych oraz umieszczenie i konserwację znaków odpowiadają jednostki samorządu terytorialnego, a na terenie parku narodowego dyrektor parku.

2. Za odpowiednie wyznaczenie i oznakowanie wodnych szlaków turystycznych oraz umieszczenie i konserwację znaków odpowiadają jednostki samorządu terytorialnego, a na terenie parku narodowego dyrektor parku.

§ 4. 1. Osoby fizyczne uprawiają sport, rekreację ruchową i turystykę górską na własne ryzyko i własną odpowiedzialność.

2. Osoby fizyczne uprawiają sport, rekreację ruchową i turystykę na wodach na własne ryzyko i własną odpowiedzialność.

§ 5. 1. Za zapewnienie warunków bezpieczeństwa oraz przestrzeganie zasad i warunków bezpieczeństwa podczas zorganizowanych imprez turystycznych, wycieczek szkolnych, zawodów sportowych, szkoleń w zakresie uprawiania alpinizmu i innych imprez z zakresu kultury fizycznej, na terenach górskich odpowiada organizator imprezy.

2. Za zapewnienie warunków bezpieczeństwa oraz przestrzeganie zasad i warunków bezpieczeństwa podczas zorganizowanych imprez turystycznych, wycieczek szkolnych, zawodów sportowych i innych imprez z zakresu kultury fizycznej, na wodach odpowiada organizator imprezy.

Rozdział 2

Warunki bezpieczeństwa osób uprawiających turystykę górską, rekreację ruchową i sportową w górach

§ 6. Rozporządzenie dotyczy terenów położonych na wysokości powyżej 600 m nad poziomem morza (n.p.m.), których rzeźba może stwarzać zagrożenie dla zdrowia i życia osób na nich przebywających i na terenach niżej położonych, których zagospodarowanie rekreacyjno-sportowe kwalifikuje do uprawiania narciarstwa, oraz których rzeźba terenu kwalifikuje do uprawiania wspinaczki skalnej lub alpinizmu jaskiniowego.

§ 7. Zapewnienie warunków bezpieczeństwa osób uprawiających turystykę górską, rekreację ruchową i sportową w górach polega w szczególności na:

- 1) zagospodarowaniu, użytkowaniu i utrzymaniu terenów, obiektów i urządzeń, zwłaszcza poprzez oznakowanie terenów, obiektów i urządzeń;
- 2) zapewnieniu warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, podmiotom określonym w § 2 ust. 1;
- 3) określeniu i upowszechnieniu zasad korzystania z danego terenu, obiektu i urządzenia;
- 4) informowaniu i ostrzeganiu o warunkach pogodowych oraz zagrożeniu lawinowym, powodujących utrudnienia i zagrożenia dla zdrowia i życia osób;
- 5) prowadzeniu działalności profilaktycznej i edukacyjnej dotyczącej bezpieczeństwa w górach.

§ 8. Do obowiązków osób fizycznych korzystających z terenów, obiektów i urządzeń w górach należy:

- 1) przestrzeganie zasad korzystania z danego terenu, obiektu i urządzenia;
- 2) zachowanie rozwagi oraz unikanie stwarzania sytuacji będących zagrożeniem dla innych;
- 3) informowanie podmiotów określonych w § 2 ust. 1 i służb ustawowo powołanych do niesienia pomocy o zaistniałych wypadkach oraz nadzwyczajnych zagrożeniach.

§ 9. Szczegółowe warunki bezpieczeństwa osób uprawiających turystykę górską, rekreację ruchową i sportową określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 10. Szczegółowe warunki dla terenów i urządzeń służących uprawianiu narciarstwa określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 11. Zasady ostrzegania o niebezpieczeństwach i oznakowanie szlaków i tras górskich określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

Rozdział 3

Warunki bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne

§ 12. Rozporządzenie dotyczy obszarów wodnych, a w szczególności kąpielisk, pływalni, parków wodnych oraz terenów przyległych, przeznaczonych do kąpieli, pływania oraz uprawiania turystyki wodnej, rekreacji ruchowej i sportu na wodach.

§ 13. Zapewnienie bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne polega w szczególności na:

- 1) zagospodarowaniu, użytkowaniu i utrzymaniu obszarów wodnych, urządzeń i obiektów nad wodami w sposób zgodny z warunkami bezpieczeństwa;
- 2) zapewnieniu warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, podmiotom określonym w § 2 ust. 2;
- 3) określeniu i upowszechnieniu zasad korzystania z kąpieliska, pływalni i parku wodnego oraz terenów przyległych;
- 4) trwałym i widocznym oznakowaniu kąpieliska, pływalni i parku wodnego oraz terenu przyległego, a w zwłaszcza wytyczeniu stref głębokości wody, określeniu rodzaju linii brzegowej i dna oraz stopnia zagrożenia;
- 5) informowaniu o warunkach pogodowych i ostrzeganiu o niebezpieczeństwach, a w zwłaszcza o temperaturze wody i powietrza oraz wysokości fali i sile wiatru;
- 6) prowadzeniu działalności profilaktycznej i edukacyjnej w zakresie bezpieczeństwa nad wodami.

§ 14. Do obowiązków osób fizycznych korzystających z obszarów wodnych, obiektów i urządzeń nad wodami należy:

- 1) przestrzeganie zasad korzystania z danego terenu, obiektu i urządzenia;
- 2) przestrzeganie znaków zakazu, ostrzegawczych i informacyjnych obowiązujących na danym obszarze wodnym i terenie przyległym;
- 3) zachowanie rozwagi oraz unikanie stwarzania sytuacji będących zagrożeniem dla innych;
- 4) przestrzeganie nakazów i sygnałów ratowników podmiotów określonych w § 2 ust. 2;
- 5) informowanie podmiotów określonych w § 2 ust. 2 i służb ustawowo powołanych do niesienia pomocy o występujących zagrożeniach i miejscach niebezpiecznych oraz o wypadkach i innych zdarzeniach mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo innych osób.

§ 15. Szczegółowe warunki bezpieczeństwa osób korzystających z kąpieliska, pływalni i parku wodnego określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 16. Szczegółowe warunki bezpieczeństwa osób uprawiających sporty i rekreację na wodach określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 17. Minimalne wymagania dla apteczki określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 18. Wzory znaków zakazu, ostrzegawczych i informacyjnych określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 19. 1. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w terminie jednego roku od wejścia w życie rozporządzenia dostosuje infrastrukturę oraz zorganizuje służbę lawinową Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w regionach górskich Polski południowej, zgodnie z warunkami określonymi w § 5 ust. 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia.

2. Do czasu dostosowania infrastruktury oraz zorganizowania służby lawinowej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w regionach górskich Polski południowej, Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe ustalają stopień zagrożenia lawinowego współdziałając w tym zakresie z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

3. Ustalenia te są niezwłocznie przekazywane do właściwych organów administracji samorządowej, które ogłaszają komunikaty o stopniu zagrożenia lawinowego w środkach masowego przekazu o zasięgu ogólnopolskim i lokalnym.

4. W komunikacie o stopniu zagrożenia lawinowego podaje się, jakie zostały wprowadzone ograniczenia lub zakazy w poruszaniu się ludzi i funkcjonowaniu urządzeń na danym obszarze. Ogłaszany stopień zagrożenia lawinowego może być zmieniony tylko kolejnym komunikatem wydanym przez ten sam organ.

§ 20. Osoby fizyczne i prawne prowadzące w górach działalność w zakresie kultury fizycznej lub zarządcy terenów oraz urządzeń służących uprawianiu rekreacji ruchowej i sportów położonych na obszarach, o których mowa w § 6, w ciągu jednego roku od wejścia w życie rozporządzenia, mają obowiązek dostosować warunki bezpieczeństwa terenów, obiektów i urządzeń do wymogów określonych w załącznikach nr 1, 2 i 3 do rozporządzenia.

§ 21. Osoby fizyczne i prawne prowadzące nad wodami działalność w zakresie kultury fizycznej lub zarządcy terenów oraz urządzeń służących uprawianiu rekreacji ruchowej i sportów położonych na obszarach, o których mowa w § 12, w ciągu jednego roku od wejścia w życie rozporządzenia, mają obowiązek dostosować warunki bezpieczeństwa terenów, obiektów i urządzeń do wymogów określonych w załącznikach nr 4, 5, 6 i 7 do rozporządzenia.

§ 23. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (Dz. U. Nr 57, poz. 358).

§ 22. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

-
- 1) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 102, poz. 1115, Dz.U. z 2002 r. Nr 4, poz. 31, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 93, poz. 820, Nr 130, poz. 1112 oraz Nr 207, poz. 1752, Dz.U. z 2003 r. Nr 203, poz. 1966, Dz.U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 173, poz. 1808, Dz.U. z 2005 r. Nr 85, poz. 726 i Nr 155, poz. 1298.

UZASADNIENIE

W związku ze stale wzrastającym zainteresowaniem turystów aktywnym wypoczynkiem w górach i nad wodami oraz rosnącym zainteresowaniem inwestorów rozwojem infrastruktury rekreacyjnej, niezbędne jest podjęcie działań mających na celu maksymalne zapewnienie warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne.

Dotychczasowe przepisy w zakresie bezpieczeństwa w górach i nad wodami rozstrzygają ww. zagadnienia zbyt szczegółowo, nie uwzględniając różnic związanych ze specyfiką regionów górskich i obszarów wodnych oraz pomijają konieczność uregulowania kwestii dotyczących określenia podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne.

Przedstawiony projekt nowelizacji rozporządzenia został przygotowany w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, na podstawie przepisu art. 29 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2003 r. Nr 159,1548, z późn. zm.), który wskazuje, że nadzór nad ratownictwem górskim i wodnym sprawuje minister właściwy ds. wewnętrznych. Projekt uwzględnia zatem zmiany związane z przeniesieniem kompetencji do określania uprawnień i obowiązków organizacji ratowniczych z Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki na ministra właściwego ds. wewnętrznych.

Projekt składa się z 4 rozdziałów (Przepisy ogólne, Warunki bezpieczeństwa osób uprawiających turystykę górską, rekreację ruchową i sportową w górach, Warunki bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne oraz Przepisy końcowe) oraz 7 załączników.

Projektowana nowelizacja rozporządzenia ma na celu szczegółowe określenie warunków bezpieczeństwa osób uprawiających turystykę górską, rekreację ruchową i sportową w górach oraz obowiązki osób prawnych i fizycznych prowadzących w górach działalność w zakresie kultury fizycznej lub korzystających z terenów, obiektów i urządzeń w górach (rozdział 2) oraz warunki bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się, uprawiających sporty i rekreację na wodach oraz obowiązki osób prawnych i fizycznych prowadzących nad wodą działalność w zakresie kultury fizycznej lub korzystających z obszarów wodnych, obiektów i urządzeń nad wodami (rozdział 3).

Projekt nowelizacji rozporządzenia wskazuje jednoznacznie podmioty odpowiedzialne za zapewnienie warunków bezpieczeństwa i przypisuje odpowiedzialność władzom lokalnym lub dyrekcjom parków narodowych, odpowiednio do posiadanych już kompetencji, uznając, że są to podmioty, które najlepiej znają specyfikę terenów, o których mowa w projekcie rozporządzenia.

Projekt wskazuje, że za:

- 1) odpowiednie wyznaczenie i oznakowanie górskich szlaków turystycznych oraz umieszczenie i konserwację znaków odpowiadają jednostki samorządu terytorialnego, a na terenie parku narodowego dyrektor parku,
- 2) zapewnienie warunków bezpieczeństwa oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zorganizowanych imprez turystycznych, wycieczek szkolnych, zawodów sportowych, szkoleń w zakresie uprawiania alpinizmu i innych imprez z zakresu kultury fizycznej na terenach górskich odpowiada organizator imprezy,
- 3) zapewnienie warunków bezpieczeństwa na terenach i urządzeniach służących uprawianiu sportów oraz rekreacji ruchowej, informowanie i ostrzeganie o niebezpieczeństwach oraz oznakowywanie terenów i urządzeń przeznaczonych do uprawiania narciarstwa, w szczególności znajdujących się przy urządzeniach transportu górskiego, kolejach linowych lub wyciągach narciarskich, odpowiadają zarządcy kolei i wyciągów,
- 4) określenie zasad użytkowania terenów (obszarów) służących uprawianiu turystyki górskiej, rekreacji ruchowej i sportowej, odpowiedzialne są jednostki samorządu terytorialnego, zaś na terenie parku narodowego dyrektor parku,
- 5) zapewnienie stałej wodnej służby ratowniczej i określenie regulaminu bezpieczeństwa dla danego kąpieliska, pływalni i parku wodnego odpowiedzialny jest zarządca kąpieliska, pływalni lub parku wodnego.

Ponadto, projekt przypisuje odpowiedzialność za bezpieczeństwo nie tylko osobom prawnym prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie rekreacji w górach i nad wodami, ale także osobom fizycznym przebywającym w górach, pływającym, kąpiącym się i uprawiającym sporty wodne. Projektodawca dookreślił, że osoby fizyczne uprawiają sport, rekreację ruchową i turystykę górską oraz korzystają z obszarów wodnych, obiektów i urządzeń nad wodami na własne ryzyko i własną odpowiedzialność. Projekt zakłada również zakaz korzystania z terenów i urządzeń przeznaczonych do uprawiania narciarstwa, a także uprawiania turystyki górskiej, rekreacji ruchowej i sportowej w górach oraz obszarów wodnych, a w szczególności kąpielisk, pływalni, parków wodnych oraz terenów przyległych, przeznaczonych do kąpieli, pływania oraz uprawiania turystyki wodnej, rekreacji ruchowej i sportu na wodach, pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu.

Proponuje się również, że za osoby niepełnoletnie i skutki ich działań odpowiedzialność ponoszą ich prawni opiekunowie.

Projekt zakłada także podniesienie granicy wieku dzieci z 7 lat na 12, które mogą przebywać na terenie kąpieliska, pływalni lub parku wodnego wyłącznie pod opieką osób pełnoletnich. Powyższe

propozycje są wynikiem statystyk, które wskazują, że przeważająca liczba wypadków w górach i nad wodami spowodowana jest lekkomyślnością, brawurą i brakiem przewidywania skutków swoich działań przez osoby uprawiające sporty i turystykę górską oraz wodną, jak również brakiem poczucia odpowiedzialności dorosłych za bezpieczeństwo dzieci i podopiecznych.

Kolejną zmianą, wynikającą z przedmiotu i zakresu działania oraz wyposażenia w sieć obserwacyjno-pomiarową, jest przypisanie obowiązku sporządzania komunikatu lawinowego Instytutowi Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) w ramach konsultacji z podmiotami określonymi w art. 55 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz.U. z 2001 r. Nr 81, poz. 889, z późn. zm.). Prowadzenie obserwacji i pomiarów oraz opracowywanie prognoz i ekspertyz jest zadaniem statutowym Instytutu, dlatego też uwzględniono jego zadania w projektowanej regulacji.

W stosunku do IMGW powinien być zastosowany roczny okres dostosowawczy ze względu na konieczność zorganizowania służby lawinowej IMGW w regionach górskich Polski południowej. Obecnie działania IMGW w zakresie zagrożenia lawinowego ograniczają się wyłącznie do obszaru Tatr Polskich, dla którego wykonywane są nie tylko pomiary meteorologiczne, ale również szczegółowe pomiary śniegowe oraz prowadzona jest systematyczna ewidencja lawin z zastosowaniem techniki GIS. W innych obszarach potencjalnie zagrożonych wystąpieniem lawin, IMGW wspomaga prognozą pogody proces decyzyjny jednostek odpowiedzialnych za ogłaszanie stopnia zagrożenia lawinowego. Proponowany zapis nakłada na IMGW obowiązek stworzenia na tych obszarach takiego systemu jaki funkcjonuje już na obszarze Tatr Polskich. Wymaga to działań zarówno organizacyjnych wewnątrz IMGW, jak i zabezpieczenia środków finansowych na ten cel.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że projekt rozporządzenia, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom podmiotów prowadzących działalność związaną z kulturą fizyczną i szeroko rozumianą turystyką, przewiduje również roczny okres dostosowawczy dla osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność w zakresie kultury fizycznej oraz zarządców terenów i urzędzeń służących uprawianiu rekreacji ruchowej i sportów położonych na obszarach górskich i wodnych na wdrożenie wymogów określonych w ww. projekcie rozporządzenia.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Skutki wprowadzenia rozporządzenia.

1) Wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu państwa i sektora publicznego

Wejście w życie rozporządzenia spowoduje dodatkowe wydatki z budżetu państwa. W budżecie państwa należy uwzględnić wydatki na nowe zadania oraz rozbudowę infrastruktury Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Realizacja nowych zadań nałożonych rozporządzeniem nie ujętych do tej pory w statucie IMGW wymaga dodatkowych środków finansowych na wyposażenie w sprzęt specjalistyczny do pomiarów pokrywy śnieżnej, przeszkolenia osób wykonujących pomiary oraz przyjęcia dodatkowych osób.

2) Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków związanych z rynkiem pracy.

3) Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki.

4) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

5) Skutki prawne regulacji

Regulacje zawarte w rozporządzeniu określają warunki bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne.

2. Konsultacje społeczne.

W ramach konsultacji społecznych, projekt rozporządzenia zostanie przekazany Instytutowi Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Górskiemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu, Tatrzańskiemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu, Wodnemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu i Mazurskiej Służbie Ratowniczej.